

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

นิยามการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การท่องเที่ยวที่สนับสนุนให้นักท่องเที่ยวได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อทำความเข้าใจในคุณค่าทางสังคม วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมของพื้นที่ท่องเที่ยวอย่างลึกซึ้ง โดยผ่านประสบการณ์ตรงร่วมกับเจ้าของพื้นที่หรือเจ้าของวัฒนธรรม

ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ = เรียนรู้ ลงมือทำ นำสู่ประสบการณ์ใหม่

ความเป็นมาของคำว่า “การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์”

Creative Tourism

คำว่า “การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์” ถูกกล่าวถึงครั้งแรกในปี พ.ศ. 2543 โดย Grey Richards และ Crispin Raymond ซึ่งเป็นผู้ร่วมริเริ่มบัญญัติศัพท์ โดยได้แรงบันดาลใจจากการรับฟังประสบการณ์การท่องเที่ยวอันน่าประทับใจของนักท่องเที่ยวผู้หนึ่ง คือ Eliza Raymond บุตรสาวของ Crispin ในปลายปี พ.ศ. 2542 ระหว่างกลับภูมิลำเนาที่ประเทศนิวซีแลนด์ได้แวะท่องเที่ยวหลายประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ได้แก่ ประเทศไทย พม่า อินโดนีเซีย การท่องเที่ยวในครั้งนี้ Eliza Raymond ได้มีโอกาสเรียนนวดแผนไทยที่จังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย ก่อนจะเดินทางไปบาหลี ประเทศอินโดนีเซียเพื่อเรียนรู้วิธีการทำอาหารมังสวิรัตที่พื้นเมือง จากนั้นเดินทางต่อไปยังประเทศออสเตรเลียและเข้าอบรมหลักสูตรสั้นๆ เกี่ยวกับการเป็นปศุสัตว์หรือผู้ดูแลฝูงสัตว์ Crispin ให้ความสนใจการท่องเที่ยวรูปแบบนี้มาก จนกระทั่งในช่วงต้นปี พ.ศ. 2543 Crispin เข้าร่วมสัมมนานานาชาติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่ประเทศโปรตุเกสและมีโอกาสเข้าฟังบรรยายของ Greg ในหัวข้อ “การเติบโตของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในทวีปยุโรป” (The rapid growth of cultural tourism in Europe) ซึ่ง Greg ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมที่กำลังจะเสื่อมถอยทั้งในแง่ความสนใจและความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว บางแห่งกำลังจะกลายสภาพเป็นการท่องเที่ยวมวลชน (Mass Tourism)

ความเป็นมาของคำว่า “การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์”

Creative Tourism

ระหว่างสัมมนานั้น Greg และ Crispin มีโอกาสได้พูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแนวคิดใหม่ที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของพื้นที่ที่ตนไปเยี่ยมชมไปเยือน ซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้บริโภคยุคปัจจุบันมีความสนใจในรายละเอียดของผลิตภัณฑ์ ต้องการหาประสบการณ์และเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ในมิติของการท่องเที่ยว หากเพิ่มการมีปฏิสัมพันธ์และความสร้างสรรค์จะทำให้การท่องเที่ยวมีความสนใจและก่อให้เกิดประสบการณ์ใหม่ๆแก่ผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวในที่สุดทั้งสองได้ร่วมกันบัญญัติศัพท์ของการท่องเที่ยวรูปแบบดังกล่าวว่า “Creative tourism” (Wurz-burger,R,etal,2010)

คุณลักษณะสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

1. ผู้ท่องเที่ยวและเจ้าของบ้านมีความผูกพันระหว่างกัน (each engaging the other)
2. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมระหว่างผู้ท่องเที่ยวและเจ้าของบ้าน (Cross-Cultural engagement/cultural experience)
3. ผู้ท่องเที่ยวและเจ้าของบ้านมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงทางวัฒนธรรมของพื้นที่ที่ท่องเที่ยว (Spirit of place/deep meaning/understanding of the specific cultural of the place)
4. ผู้ท่องเที่ยวและเจ้าของบ้านมีประสบการณ์จากการมีส่วนร่วม (Hands-on experience)
5. ผู้ท่องเที่ยวและเจ้าของบ้านมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน/ส่งผ่าน-ส่งตรงประสบการณ์ (Exchange information and transformative experiences)

คุณลักษณะสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (ต่อ)

6. ผู้ท่องเที่ยวเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าเป็นผู้ชม (More participate than observe)
7. ผู้ท่องเที่ยวมีโอกาสพัฒนาศักยภาพในการสร้างสรรค์ของตนเองและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกับเจ้าของพื้นที่ (Co-creating tourism experience)
8. เป็นความจริงแท้ทั้งในกระบวนการการผลิตและผลิตภัณฑ์, ประสบการณ์จริง (Authentic both process and product/genuine experience)
9. เป็นกิจกรรมที่น่าจดจำประทับใจและเข้าใจ (Memorable/ I hear and I forget ,I see and I remember , I do and I understand)
10. เป็นการท่องเที่ยวแบบจำเพาะเจาะจงของผู้ท่องเที่ยวแต่ละคน (tailor-made approaches)

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แม้จะเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแต่รูปแบบของการท่องเที่ยวนั้นมีความแตกต่างกัน แล้วจะแตกต่างกัน

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ชม-ชิม-แชะ-ช้อป

➤ นักท่องเที่ยว

- เป็นเพียงชุมชน อยู่ห่างๆ และถ่ายภาพ
- ยืนชมการสาธิตและซื้อของที่ระลึก ไม่ได้ร่วมทำกิจกรรม
- ไม่เกิดความผูกพันหรือการมีส่วนร่วมกับชุมชน

➤ ชุมชน

- นักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นในพื้นที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีชื่อเสียง
- เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตเพื่อตอบสนองความต้องการนักท่องเที่ยว
- การท่องเที่ยวของท้องถิ่นเกิดความไม่ยั่งยืน ชุมชนไม่ได้รับผลประโยชน์อย่างเต็มที่

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เรียนรู้-ดูจริง-ลงมือทำ

➤ นักท่องเที่ยว

- มีส่วนร่วมและลงมือทำกิจกรรมเพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ร่วมกับชุมชน
- พัฒนาศักยภาพและสร้างสรรค์ผ่านการลงมือทำด้วยตัวเอง
- พுகุยเพื่อแลกเปลี่ยนเรื่องราวกับชุมชน
- นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี

➤ ชุมชน

- ชุมชนไม่ต้องเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของตนเอง
- เกิดความเข้มแข็งเพื่อรักษาตัวตนที่แท้จริง
- การท่องเที่ยวของท้องถิ่นเกิดความยั่งยืน ชุมชนได้รับผลประโยชน์อย่างแท้จริง

เกี่ยวข้องกับถึงเรียกว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- ความผูกพันระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าของบ้าน
- มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในพื้นที่ท่องเที่ยว
- การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม
- การเข้าร่วมเชิงปฏิบัติในกิจกรรม

หัวใจหลักของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ความจริงแท้-ดั้งเดิม (REAL) ที่นักท่องเที่ยวจะได้เรียนรู้มรดกวัฒนธรรมของพื้นที่ท่องเที่ยวผ่านการมีประสบการณ์ตรง เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจและชื่นชมจิตวิญญาณอันเป็นลักษณะเฉพาะพื้นที่ ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และเพิ่มพูนศักยภาพของนักท่องเที่ยวอย่างไม่มีสิ้นสุด

Creative Tourism Thailand : REAL

